

ТРИДЕСЕТ ГОДИНА ПОЛИЦИЈСКОГ ОБРАЗОВАЊА И ОБУКЕ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Проф. др Миле Шикман¹

Апстракт: Тридесет година полицијског образовања и обуке је период у којем се ова дјелатност полицијске професије развијала и унапређивала како би одговорила постављеном задатку, а то је обучен и на професионалним основама заснован полицијски кадар. Наравно, у обзир треба узети и традицију полицијског школства које је постојало на територији данашње Републике Српске и БиХ, укључујући свакако период од 1918. године, с обзиром на то да су егзистирали одређени видови обуке и образовања за потребе полиције. Међутим, оно што је значајније напоменути јесте да је Министарство унутрашњих послова Републике Српске, већ приликом свог организационог формирања и успостављања 1992. године препознало потребу системског школовања и обуке кадрова за властите потребе. Од тада, до данас, полицијско образовање и обука се непрестано развијала и прилагођавала потребама службе, што ће сигурно остати и у будућности препознатљива њена карактеристика.

Кључне ријечи: полицијско образовање, Полицијска академија, обука, стручно усавршавање, специјалистичка обука.

УВОД

Како се полицијски послови на територији данашње Републике Српске и БиХ обављају на организован начин још од краја XIX вијека, тако можемо пратити и развој полицијског школства и образовања. Узимајући у обзир да српски народ живи у историјским областима БиХ од њиховог првог спомена у историји (Антић, Кеџмановић, 2016: 17), онда и процес настанка и развоја полицијске службе, а самим тим и полицијског обра-

¹ Министарство унутрашњих послова Републике Српске, e-mail: nacelnik@education.muprs.org

зовања у Републици Српској прати ту тековину. Оно што је општа карактеристика јесте да је организација и надлежност полиције била усклађена са уставном организацијом држава у чијем се саставу налазила територија данашње БиХ. Од 1992. године, када је формирана Република Српска полицијско образовање и обука је у надлежности Министарства унутрашњих послова Републике Српске (Шикман, Амићић, 2012; Шикман, 2017). Ова дјелатност се у континуитету остварује свих тридесет година, при чему је мијењала облик и начин организације, док је функција остала иста: обучен и на професионалним основама заснован полицијски кадар.

Дакле, са сигурношћу можемо тврдити да вишедеценијска традиција и искуство у образовању и обуци полиције гарантује остваривању његове функције. Оно што се поставља као питање јесте на који начин одговорити изазовима на данашњем степену развоја, тј. како организовати полицијску обуку, узимајући у обзир динамичност промјена и специфичности полицијског рада данас. Наиме, полицијски лидери широм свијета и њихове организације суочавају се са проблемима у побољшању аспеката своје ефикасности. Како то наводи Пери Станислас (2013): „Понекад ови проблеми могу укључивати релативно мала побољшања или прилагођавања у пракси, док у другим случајевима проблеми организације и ефикасности могу бити распрострањенији и потенцијално ендемски, захтијевајући бројне интервенције или стратегије како би се донијеле значајне промјене и побољшани резултати“ (Stanislas, 2013: 20). Због тога је осмишљавање концепта и модела полицијског образовања, обуке и усавршавања веома важна и сложена активност којом се стварају услова који ће обезбиједити континуирани развој полицијске обуке и стручног усавршавања (Шикман, Амићић, 2012: 2), а све са циљем што квалитетнијег обављања полицијских послова и задатака.

Управо су наведено и изазови са којима се носи полицијска обука у Републици Српској. Изналажење најоптималнијег модела обуке и његова пуна имплементација у полицијској пракси је стални задатак. До сада су ова питања више пута разматрана на научним и стручним основама², а објављене су монографске публикације³ и појединачни радови⁴, што све заједно чини квалитетну основу за даљи развој полицијске обуке код нас.

2 Тако је 2001. године у организацији Више школе унутрашњих послова уприличен округли сто на тему: „Полиција и образовање“, а годину дана касније објављен је истоимени зборник радова (Виша школа унутрашњих послова, 2002). Поред тога током 2006. године у оквиру Високе школе унутрашњих послова реализован је научно-истраживачки пројекат „Утврђивање модела образовања и профила дипломираних студената Високе школе унутрашњих послова Републике Српске – Бања Лука“, о чијим резултатима је 2007. објављен извјештај (Висока школа унутрашњих послова, 2007).

3 Прва монографија Више Више – Високе школе унутрашњих послова 1995–2005. објављена је 2005. године, а друга монографија Високе школе унутрашњих послова: 2005–2015. публикована је 2015. године (Висока школа унутрашњих послова, 2005, 2015).

4 Поводом 20 година (2012) и 25 година (2017) полицијског образовања објављени су тематски бројеви

ОСВРТ НА ПОЛИЦИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ У РАНИЈЕМ ПЕРИОДУ

Према доступној историјској грађи, зачеци организованог обављања полицијских послова у БиХ могу се пронаћи већ крајем XIX вијека⁵, затим кроз организацију и функционисање полицијске службе у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца⁶ па касније у периоду између два свјетска рата у Краљевини Југославији и на концу у бившој СФРЈ⁷.

Када је ријеч о полицијском школству, оно је на организован начин почело да се обавља већ у почетном периоду живота новоосноване Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца када је остварен видан напредак у развоју полиције, што је, између осталог, укључивало почетак планског школовања и стручне обуке полицијског кадра. Тако је у Сарајеву формирана стална школа за људство полицијске страже, коју је у периоду од 1924. до 1930. године завршило осам класа са укупно 600 полицијских стражара и подофицира. Поред тога, при Заповједништву полицијске страже, организована је допунска школска настава за стражаре (Талијан, Божовић, 2005: 17). У прилог томе свједоче и фотографије које се чувају у Музеју полиције Републике Српске датирани из 1926. и 1927. године⁸.

У периоду послје II свјетског рата, како је обављање полицијских послова на територији тадашње Социјалистичке Републике БиХ, обиљежио уређен систем полицијске организације који је уживао велико повјерење грађана и јавности (Јовичић, 2008: 119-124), тако је и полицијско школство издигнуто на један већи степен. У почетку је полицијска обука била организована путем курсева за полицајце (тада милиционере), а од 1970. године путем редовног средњошколског образовања. Наиме, те године је

часописа Безбједност, полиција, грађани у којима су публиковани радови на ову тему.

5 Тако су на окупираној територији данашње БиХ под аустроугарском влашћу полицијске послове обављале општинске полицијске страже, све до 1898. године, када је општинска полиција прерасла у државну и постала дио државне управе – по узору на бечку полицију (Талијан, Божовић, 2005: 11).

6 Таква организација задржана је и у новој држави Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца све до 1921. године када је услиједила фаза унифицирања законске регулативе у заједничкој држави, на темељима јединственог поретка. Формиране су Команде одјела државне полицијске страже које су биле у сједиштима Великих жупана (за простор данашње БиХ: Сарајево, Мостар, Бања Лука, Травник и Тузла) и Команде раздјела државне полицијске страже које су биле у сједиштима среских начелстава и среских испостава. Такође, вриједно помена јесте да је у новој заједничкој држави усвојена уредба којом је српска жандармерија уједињена са жандармеријом из покрајина бивше Аустроугарске монархије, дакле, и на територији данашње БиХ (Талијан, Божовић, 2005: 16, 17).

7 У периоду послје II свјетског рата, тачније, од 1944. до 1992. године, организација полиције је била у складу са тадашњим устројством државе те су полицијски послови обављани у оквиру република, прво у ФНРЈ (до 1963. године), а потом у СФРЈ (до 1992. године). Полиција је до 1990. године дјеловала у оквиру Републичког секретаријата унутрашњих послова СР БиХ, под називом „Милиција”, када се Секретаријат трансформисао у Министарство унутрашњих послова БиХ (Јовичић, 2008: 119-124).

8 Прва фотографија датирана је од 4. 11. 1926. године на којој се налазе кадети и наставни кадар II класе Стручен подофицирске школе Државне полицијске страже у Сарајеву. Друга фотографија датирана од 13. 3. 1927. године, а на њој су кадети V класе припремне школе Државне полицијске страже у Сарајеву. Наведени датуми и натписи уписани су на таблу ћиричним писмом, писаним словима.

основана Школа за унутрашње послова⁹ у којој се изводила настава у трајању од три године, а потом је 1975. године основан Центар за образовање кадрова унутрашњих послова¹⁰ у којем је Школа за унутрашње послове наставила рад, а образовање кадрова је извођено трајању од четири године. У Центру су спровођење и специјалистичке обуке, стручно усавршавање и оспособљавање кадрова за вршење послова у вези са спровођењем друштвене самозаштите и у другим органима и организацијама, као и криминалистичко-техничка вјештачења, те социолошка, психолошка, педагошка и друга испитавања за потребе органа унутрашњих послова.

Наведени начин полицијског школовања и обуке егзистирао је у БиХ до 1992. године, када је услед грађанског рата (1992. од 1995. године) који је вођен на њеном простору, дошло до распада Социјалистичке Републике БиХ. Формирањем Републике Српске¹¹ те године успостављено је Министарство унутрашњих послова¹², а у оквиру њега посебна организациона јединица чији је задатак био школовање и обука кадрова за рад у наведеном органу.

ПОЛИЦИЈСКА ОБУКА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ ОД 1992. ГОДИНЕ

Одлуком Предсједништва Српске Републике промијењен је назив и сједиште Школе за унутрашње послове из Сарајева, која је носила назив „Мијо Керошевић – Гуја“, у Средња школа унутрашњих послова, са сједиштем у Бањој Луци¹³. Ова школа је почела са радом 2. новембра 1992. године, у њој су школовање наставили дотадашњи кадети који су се за то определијелили, као и новоуписани кадети. Њена дјелатност је била школовање и стручно оспособљавање кадрова за обављање послова полицајца – техничара за послове безбједности, кроз редовно четворогодишње школовање (Шикман, 2017: 23). Поред редовног средњошколског образовања, пријем нових полицијских службеника у тадашњим условима је била изражена кадровска потреба, што је захтијевало одговарајућу обу-

9 Закон о Школи за унутрашње послове, Службени лист СРБиХ, бр. 18/70.

10 Законом о центру за образовање кадрова унутрашњих послова, Службени лист СРБиХ, бр. 24/75.

11 Република Српска формирана је 9. јануара 1992. године Одлуком Скупштине српског народа у Босни и Херцеговини, а међународно је верификована потписивањем Општег оквирног споразума за мир у БиХ 1995. године.

12 Као датум формирања Министарства унутрашњих послова Републике Српске обиљежава се 4. април 1992. године, када је формирана Специјална јединица полиције као прва организациона јединица Министарства Српске Републике БиХ.

13 Одлука о промјени назива и сједишта Школе за унутрашње послове „Мијо Керошевић – Гуја“ у Сарајеву, број 01-854/92 од 12.09.1992.

ку. У те сврхе су у Бањој Луци, Добоју и на Тјентишту већ од 1992. године организовани курсеви за полицајце који су реализовани све до 1997. године. Тако је у првим годинама, које су уједно биле и најтеже јер су се одвијале у условима одбрамбено-отаџбинског рата, извршено кадровско попуњавање Министарства унутрашњих послова¹⁴.

Након тога, како је исказана потреба за кадровима са вишом стручном спремом током 1995. године основана је Виша школа унутрашњих послова¹⁵, која је свој рад почела 20. новембра 1995. године. Виша школа унутрашњих послова организована је као високообразовна установа у којој је наставни процес трајао пет семестара, а по завршетку школовања добијао се стручни назив „правник унутрашњих послова” и виша стручна спрема. У том периоду Виша школа унутрашњих послова са Средњом школом унутрашњих послова чиниле су Центар за образовање кадрова Министарства Републике Српске, као основном организационом јединицом Министарства. Истовремено је успостављена сарадња са високообразовним установама из Републике Српске, прије свега Правним факултетом Универзитета у Бањој Луци, као и Вишом школом унутрашњих послова из Земуна.

Окончањем ратих сукоба, започео је процес реорганизације полицијских стуркура у БиХ, који је био под израженим утицајем међународне заједнице¹⁶. Наведено је имало утицаја и на полицијску обуку, те је основана Полицијска академија, чиме је измијењен дотадашњи концепт обуке полиције, али и њен циљ који се огледао у „изградњи професионалних и мултиетничких полицијских снага у БиХ“ (Јовичић, 2005). Обука на Полицијској академији је почела 1999. године према тада важећем наставном плану и програму, у трајању од годину дана. Овај систем обуке био је различит од досадашњег јер је подразумијевао андрагошки рад са кадетима, који су већ стекли одговарајућу стручну спрему (види опширније: Миладиновић, Миросавић, Марковић, 2017; Даничић, 2002). Истовремено, Средња школа унутрашњих послова наставила је са радом до окончања школовања започетих генерација, односно 2001. године. Поред тога, сегмент специјалистике обуке у Школском центру одвијао се путем курсева и семинара, као облика стручног оспособљавања и усавршавања полицијских службеника (Даничић, 2002: 25)

14 У прилог томе говоре и подаци да је Курс за полицајца завршио 5191 полазник, а Средњу школу унутрашњих послова укупно 1139 ученика (Шикман, 2017: 23-24).

15 Виша школа унутрашњих послова у Бањој Луци основана је Одлуком Владе Републике Српске број 02-157/95 од 01. 07. 1995. Године.

16 Наиме, Дејтонским мировним споразумом из 1995. године указано је на потребу реорганизације полицијских снага у БиХ, укључујући и Министарство унутрашњих послова Републике Српске. Тако је дато овлашћење Међународним полицијским снагама – ИПТФ (ИРТФ – International Police Task Force) да спроведу реформу полиције у БиХ која је трајала до 2002. године.

Сљедећа значајна промјена у области полицијског образовања десила се 2002. године, када је Виша школа унутрашњих послова трансформисана у Високу школу унутрашњих послова.¹⁷ На тај начин је започео процес високог образовања у Министарству Републике Српске, покренута је научноистраживачка дјелатност, затим издавачка дјелатност, као и организовање разних научних скупова. Оснивање Високе школе захтијевало је трансформацију дотадашњег Центра за образовање кадрова у нову основну организациону јединицу Министарства, па је тако формирана Управа за полицијско образовање, с циљем организације и координације рада Полицијске академије и Високе школе унутрашњих послова. Школовање у Високој школи унутрашњих послова трајало је у почетку седам, а касније осам семестара, а студенти су завршетком школе стицали звање дипломирани правник унутрашњих послова¹⁸. Основна полицијска обука реализовала се путем Полицијске академије у складу са кадровским потребама, што је условљавало бројност кадета и динамику обуке (прије свега трајање обуке).

Овакав систем полицијског образовања (високо образовање) и обуке егзистирао је до 2017. године, када се оправданим указала потреба за реорганизовањем у значајнијем обиму. Наиме, усљед стицања услова за пензију већег броја полицијских службеника које је пројектовано до 2025. године, јасно је повећана потреба за обуком већег броја полицијских службеника за обављање полицијских послова са средњом стручном спремом. Истовремено, евидениран је био прилично велики број свршених студената Високе школе унутрашњих послова који нису били запослени.¹⁹ Због тога је одлучено да се изврши трансформација Високе школе унутрашњих послова у Факултет безбједносних наука као организационе јединице Унивезитета у Бањој Луци, а полицијска обука и усавршавање да добију динамичнији карактер путем Управе за полицијску обуку и Центра за обуку (Шикман, 2017: 25). На тај начин полицијско образовање је уврштено у систем високог образовања чиме је омогућен његов даљи развој (Шикман, 2017; Јовичић, 2017), а полицијска обука унапријеђена кроз

17 Висока школа унутрашњих послова основана је Одлуком Владе Републике Српске о трансформацији Више у Високу школу унутрашњих послова број 02/1-020-734/02 од 23. 7. 2002.

18 Висока школа унутрашњих послова је била придружена чланица Универзитета у Бањој Луци од 2008. године, при чему су сва академска питања била у његовој надлежности, матичној за научна поља „безбједност и криминалистика“ од 2012. године, а са лиценцираним студијским програмом од 2013. године (Шикман, 2017: 25).

19 Тако је почетком 2015. године већ било 450 свршених студената Високе школе унутрашњих послова који су били без запослења. Министар Лукач је тада изјавио: “С обзиром да није било слободних мјеста са високом стручном спремом, отварали смо конкурсе са средњом стручном спремом на које се одмах пријавило 350 људи да раде као полицајци без обзира на то што имају факултет, јер им је стало да добију посао. Многи од њих су касније добили радна мјеста са својом стручном спремом, односно помјерали смо их на вишу и високу стручну спрему у зависности од потреба и одласка људи у пензију“ (АТВ, 9.9.2018.).

нови начин обучавања полицијских службеника за самостално обављање полицијских послова и задатака. Претпоставља се, како то наводи Роберт Вуд (2008), да ће андрагошка методологија наставе (намијењена раду са одраслима) служити као ефикасније средство за обуку полицијских службеника²⁰ (Vodde, 2008). Наиме, андрагогија полази од става да одрасли уче другачије од дјецe, своју праксу заснива на потребама, интересовањима, спремности, оријентацији, искуству и мотивацији одраслог полазника обуке. „Узимајући у обзир ове потребе, андрагогија се фокусира на омогућавање холистичког, интегративног и колаборативног приступа учењу који ставља снажан нагласак на искуствено учење“ (Vodde, 2008).

ПОЛИЦИЈСКА ОБУКА ДАНАС

Полицијска обука у Републици Српској данас представља модерано организован и успостављен систем основне полицијске обуке, специјалистичке обуке, стручног усавршавања и редовне обуке припадника Министарства унутрашњих послова Републике Српске. Наведене активности остварује се путем двије основне организационе јединице, и то Управе за полицијску обуку и Центра за обуку, које у оквиру својих надлежности реализују наведене видове обука.

На основу правног оквира полицијске обуке и усавршавања у Министарству,²¹ те организационе структуре надлежне за обављање ових послова и задатака, можемо говорити о двије основне врсте обука и усавршавања у оквиру Министарства, и то (види детаљније: Шикман, 2017: 30):

- 1) Основна полицијска обука, која обухвата:
 - a. Обука кадета са најмање IV степеном стручне спреме,
 - b. Обука понављања знања за запослене са најмање IV степеном стручне спреме који немају полицијско образовање,
 - c. Стручно оспособљавање за запослене са најмање VI и VII степеном стручне спреме који немају полицијско образовање.
- 2) Стручна обука, коју чине:
 - a. Редовна и додатна обука полицијских службеника

20 Наведену претпоставку Вуд је потврдио у својој докторској дисертацији: „Док анегдотски подаци сугеришу да андрагогија даје веће резултате у учењу и компетенцијама у поређењу са традиционалним, педагошким, војним моделом, одсуство емпиријских података послужило је као подстицај овој студији која је открила да је андрагошка методологија наставе била ефикаснија“ (Vodde, 2008).

21 Послови полицијске обуке, стручног оспособљавања и усавршавања Законом о полицији и унутрашњим пословима (Службени гласник бр. 57/16, 110/16, 58/19, 82/19, 18/22 - Одлука УС) дефинисани су као остали унутрашњих послови (чл. 6, ст. 4) и у потпуној су надлежности Министарства унутрашњих послова Републике Српске. Зато Министарство организује и врши стручну обуку запослених, обуку понављања знања, као и друге обуке за потребе физичких и правних лица (чл. 149, ст. 1) путем Управе за полицијску обуку и Центра за обуку (чл. 149, ст. 2).

- b. Специјалистичка обука и
- c. Стручно усавршавање.

Основна полицијска обука је базична обука за стицање неопходних знања и вјештина за самостално обављање полицијских послова. Реализује се на Полицијској академији према наставном плану и програму који дониси министар унутрашњих послова. Тренутно је њено трајање 14 мјесеци, од којих осам подразумева теоријско-модуларну и ситуациону наставу, а шест стручно оспособљавање – приправнички рад у матичним полицијским управама.

Када је ријеч о стручној обуци, она је намијењена полицијским службеницима који су већ у служби. Састоји се од стицања нових знања и вјештина неопходних за обављање полицијских послова (специјалистичка обука) или продубљивања постојећих знања у одређеној области (стручно усавршавање). Стручна обука обухвата широк дијапазон области од оних који се тичу тактике поступања појединих јединица полиције (Специјална антитерористичка јединица, Жандармерија), па до појединачних послова и задатака (нпр. специјалистички курсеви у области сузбијања насиља у породици, вршења увиђаја саобраћајних незгода, курсеви из области криминалистичке технике, итд.). На концу, кроз редовну обуку полицијских службеника којом су обухваћени сви полицијски службеници у Министарству која се реализује према посебном наставном плану и програму у полицијским управама, обезбјеђен је континуитет обнављања знања и вјештина (нпр. вредновање знања и оцјењивање полицијских службеника).

Када је ријеч о високом образовању за потребе Министарства, оно се спроводи у складу са посебним прописима. У том смислу Министарство и Универзитет у Бањој Луци закључили су уговор којим су регулисана међусобна питања, као и потребе за будућим школовањем високообразованог кадра за потребе Министарства. На тај начин је успостављена функционална веза са Факултетом безбједносних наука Универзитета у Бањој Луци, који је матичан у научном пољу безбједност и криминалистика. Поред тога, Министарство има склопљене уговоре о сарадњи са Министарством одбране Републике Србије, односно Војном академијом Универзитета одбране и Министарством унутрашњих послова Републике Србије и Криминалистичко-полицијским универзитетом из Београда. Тиме је отворена могућност да Министарство сваке године упути одређен број кандидата (из службе и грађанства) на школовање и обуку на Војну академију (копнена војска, војно ваздухопловство – пилот хеликоптера) или Криминалистичко-полицијски универзитет (криминалистика, рачунарство и информатика и форензичко инжењерство).

Поред тога, Министарство је (путем Управе за полицијску обуку) издавач теоријско-стручног часописа *Безбједност полиција грађани*, који је категоризован у трећу категорију научних часописа у Републици Српској. На овај начин обезбијеђено је праћење актуелних садржаја из области безбједносних и криминалистичких наука, права, политичких и геополитичких наука, као и међународних односа.

ЗАКЉУЧАК

Из наведене анализе може се закључити да је Министарство унутрашњих послова Републике Српске имало и данас има уређен систем полицијске обуке. У почетку, полицијска обука је била усмјерена на попуњавање полицијске структуре која је била у настанку кадром. Касније се овај систем развијао, прије свега кроз више, а потом и високо образовање у полицији. На концу, у актуелној фази, узимајући у обзир потребу за подмлађивањем полицијског кадра, систем полицијске обуке поново се оријентисао на основну полицијску обуку и стручне обуке, укључујући стручно усавршавање и специјалистичке обуке. То је за резултат имало занављање више од половине полицијских службеника са средњом стручном спремом у протклих осам година. Дакле, полицијска обука у Републици Српској у потпуности је оријентисана на власити кадар, кадете Полицијске академије и запослене полицијске службенике, што је у складу са савременим тенденцијама и динамичним окружењем у којем се налазимо. Када је ријеч о потреби за високообразовним кадром за потребе полиције, Министарство је ову област уредило тако да је кроз уговоре о сарадњи са високообразовним установама као што су Факултет безбједносних наука Универзитета у Бањој Луци, Војна академија Универзитета одбране и Криминалистичко-полицијски универзитет омогућило школовање власитог кадра.

Јасно је да се Министарство определијело да развија систем обуке унутар властите организације, док је образовање (високо образовање) у надлежности образовних институција са којима Министарство склапа споразуме о сарадњи. На овај начин постављена је јасна дистинкција између полицијске обуке и образовања (упореди: Kratcoski, 2007: 4), што је у овом моменту оптимално рјешење. Оно омогућава ефикасне и адаптивне промјене узимајући у обзир узбрано и софистицирано окружење, које захтијевају стално праћење и увођење нових садржаја и обука (укључујући и обуке на даљину). С друге стране, чињеницу да је у Министарству у примјени било образовање (средње и високо), а затим само обука (основна и стручна), треба посматрати као компаративну предност, јер даје могућност да се упореде предности и недостаци једног и другог начина обуке

полиције. То је значајно, јер интеграција знања може допринијети бољем сагледавању образовне потребе, а самим тим и модела обуке, односно образовања у полицији. Због тога, ни ранији систем полицијског образовања, нити садашњи систем полицијске обуке, не треба узимати као преферирани модел обуке полиције, већ је потребно стално радити на његовом унапређивању, интеграцијом постојећих знања и способности. На тај начин бићемо у могућности да одговоримо изазовима са којима ће се наша полицијска организација суочавати у будућности.

ЛИТЕРАТУРА

1. Антић, Ч., Кецмановић, Н. (2016). *Историја Републике Српске*. Београд: Недељник.
2. АТВ. (9.9.2018.). Улаганје у МУП је улаганје у будућност и безбједности грађана Српске. Доступно путем: <https://www.atvbl.rs/vijesti/republika-srpska/ulaganje-u-mup-je-ulaganje-u-buducnost-i-bezbjednosti-gradjana-srpske-9-9>, приступљено 12.04.2021.
3. Висока школа унутрашњих послова (2016). Монографија Високе школе унутрашњих послова – 2005–2015. Бања Лука: Висока школа унутрашњих послова.
4. Висока школа унутрашњих послова, (2005). Монографија Више – Високе школе унутрашњих послова 1995–2005. Бања Лука: Висока школа унутрашњих послова.
5. Висока школа унутрашњих послова. (2007). Резултати истраживања. Извјештај научно истраживачког пројекта: "Утврђивање модела образовања и профила дипломираних студената Високе школе унутрашњих послова Републике Српске – Бања Лука". Бања Лука: Висока школа унутрашњих послова.
6. Виша школа унутрашњих послова. (2002). *Зборник радова "Полиција и образовање"*. Боровчанин, Љ. (уредник). Бања Лука: Виша школа унутрашњих послова.
7. Vodde, R. (2008): The efficacy of an andragogical instructional methodology in basic police training and education. *PhD Thesis*. University of Leicester., доступно путем интернет: <https://hdl.handle.net/2381/4237>, приступљено 12.04.2022.
8. Даничић, М. (2002). Школски центар полиције Министарства унутрашњих послова Републике Српске у функцији образовања, реформе, демократизације и успостављања мултиетичке полиције. *Зборник радова "Полиција и образовање"*. Боровчанин, Љ. (уредник). Бања Лука: Виша школа унутрашњих послова, (21-30).
9. Јовичић, Д. (2017). Развој високог образовања у Министарству унутрашњих послова Републике Српске. *Безбједност полиција грађани* 13(2), 9–20.
10. Јовичић, Д. (2008). *Организација и надлежност полиције*, Бања Лука: Факултет за безбједност и заштиту

11. Јовичић, Д. (2005). Улога полиције Републике Српске у имплементацији Дејтонског мировног споразума. Бања Лука: Висока школа унутрашњих послова
12. Kratcoski, P. (2007). The Challenges of Police Education and Training in a Global Society. In: Kratcoski, P. And Das, D. (Eds.). *Police Education and Training in a Global Society*. New York: Internation Police Excecutive Symposia (3-24).
13. Миладиновић, А., Миросавић, Т., Марковић, Д. (2017). Мјесто и улога Средње школе унутрашњих послова Бања Лука и Полицијске академије Бања Лука у полицијском школству Републике Српске, *Безбједност полиција грађани* 13(2), 39–6
14. Талијан, М., Божовић, Б. (2005). Зачеци и почетни период полицијске службе у Босни и Херцеговини. *Безбједност, полиција, грађани* 1(1), 7–19.
15. Stanislas, P. (2013) Introduction: police education and training in context. In. Stanislas, P. (Ed.) *International Perspectives on Police Education and Training*, London: Routledge, (1-20)
16. Шикман, М. (2017). Изазови полицијске обуке и стручног усавршавања – 25 година искуства, *Безбједност, полиција, грађани*, 13(2), 21–38.
17. Шикман, М., Амићић, Г. (2012). Развој и унапређење полицијског образовања у Републици Српској – пројекција развоја. *Безбједност, полиција, грађани*, 8(3-4), 1–18.
18. Закон о Школи за унутрашње послове, Службени лист СРБиХ, бр. 18/70
19. Законом о центру за образовање кадрова унутрашњих послова, Службени лист СРБиХ, бр. 24/75
20. Одлука о промјени назива и сједишта Школе за унутрашње послове “Мијо Керошевић – Гуја” у Сарајеву, број 01-854/92 од 12.09.1992.

THIRTY YEARS OF POLICE EDUCATION AND TRAINING IN THE REPUBLIC OF SRPSKA

Associate Professor Mile Sikman, PhD²²

Abstract: Thirty years of police education and training is a period in which this activity of the police profession has been developed and improved in order to meet the set task, and that is trained and professionally based police staff. Of course, one should also take into account the tradition of police education that existed on the territory of today's Republic of Srpska and BiH, including certainly the period from 1918, given that certain types of training and education for the police existed. However, what is more important to mention is that the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Srpska, already during its organizational formation and establishment in 1992, recognized the need for systematic education and training of personnel for its own needs. Since then, until today, police education and training has been constantly developed and adapted to the needs of the service, which will certainly remain a recognizable feature in the future.

Key words: police education, Police Academy, training, professional development, specialist training.

²² Ministry of Internal Affairs of the Republic of Srpska, e-mail: nacelnik@education.muprs.org